

***Център за икономически изследвания в
селското стопанство (САРА)***

БЮЛЕТИН №7

ЮЛИ 2022

Важно: Бюлетинът се издава в рамките на проект *“Засилване на аналитичния и публичен капацитет на Центъра за икономически изследвания в селското стопанство”* – САРА, подкрепен от Фондация “Америка за България”.

Всички мнения и твърдения, изразени в това или във всяко друго издание на САРА, са такива на техния автор и/или издател и не отразяват непременно възгледите на Фондация „Америка за България“ или на нейните директори, служители или представители.

Всички становища, констатации, и/или изводи, изразени в тази публикация са на авторите и не отразяват непременно позицията на Института по аграрна икономика .

Зърнени и маслодайни култури

Моментно състояние в развитието на сектора в България

- По текущи оценки на САРА, реколтираните площи с царевица през тази година ще бъдат около 550 хил.ха, което е с 4% под предходната година. Въпреки добрите природни условия по време на вегетацията до момента, климатични условия през критичния м.юли и пестеливата агротехника през настоящата година дават основание средните добиви да се оценяват текущо на 6 т/ха, а общото производство да достигне 3,3 млн.т. През 2021 г. производството възлизаше на 3,38 млн.т. По прогнози на [JRC-Mars](#) добивът ще е 6,55 т/ха, докато средните добиви за ЕС могат да паднат с 8% на годишна база до 7,25 т/ха.
- При слънчогледа се очаква запазване на високия дял на площите до 840 хил.ха, което е с 1% нагоре в сравнение с миналогодишните. Оценката на САРА за реколтата 2022/23, е тя да варира между 1,89-1,94 млн.т, при среден добив от 2,30 т/ха. Производството се оценява да бъде като миналогодишното. Прогнозният добив според [JRC-Mars](#) е 2,35 т/ха., докато за ЕС, той се изчислява на 2,18 т/ха.
- Изкупните цени на пролетните култури за новата реколта заради притесненията от неблагоприятното отражение на горещините в Европа, войната в Украйна, високата икономическа инфлация и растящите производствени разходи ще останат високи. Средните пазарни цени за 2022/23 г при царевицата от място (Централна Б-я) се предвижда на около 660 лв/т $\pm 5\%$, а при слънчогледа (Североизточна Б-я) - 1300 лв/т.
- Износът за пазарната 2021/22 г. (м.юни-май) на пшеница се равнява на 5,15 млн.т, ечемик – 431 хил.т. и 278 хил.т. рапица. Средните износни цени са 250 евро/т при пшеницата, 236 евро/т за ечемика и 572 евро/т при рапицата.

Очаквания за развитието на производството и търговията със зърнени и маслодайни

- FOB цените от Русия към края на м.юли се понижават с около 15% на месечна база в резултат на жътвената кампания и са: хлебна пшеница - 360 US\$/т, ечемик - 305 US\$/т, фуражна пшеница - 325 US\$/т. При царевицата FOB цената е 340 US\$/т. Най-значителен е спадът при слънчогледовото олио, където FOB цената от Русия е 1380 US\$/т - 23% надолу за месец.
- По данни на [USDA](#), новата реколта в световен план се очаква да бъде добра на фона на високите цени за производство, горещото време и войната в Украйна. Оценката за прибраната царевица е 1,19 млрд.т. - 2,5% под оженатото през 2021 г. Производството на слънчоглед може да падне до 50,4 млн.т, заради двойното понижение в Украйна.
- FOB цените на палмово масло от Малайзия към м.юли за последните 2 месеца са загубили около 27%, стигайки до 1190 \$US. Добрите перспективи пред реколтата, специално при палмовото и соево масло действат на пазарите задържащо.

Цени България, лв./тон (без ДДС)

	04.2022	05.2022	06.2022	07.2022*	08.2022*
Хлебна пшеница	645,42	680,63	704,10	650	660
Фуражна пшеница	621,95	668,89	690,41	630	640
Ечемик	-	-	639,54	570	590
Царевица	598,48	621,95	625,87	630	640
Слънчоглед**	1713	1580,80	1344	1100	1100

*Прогнозни цени

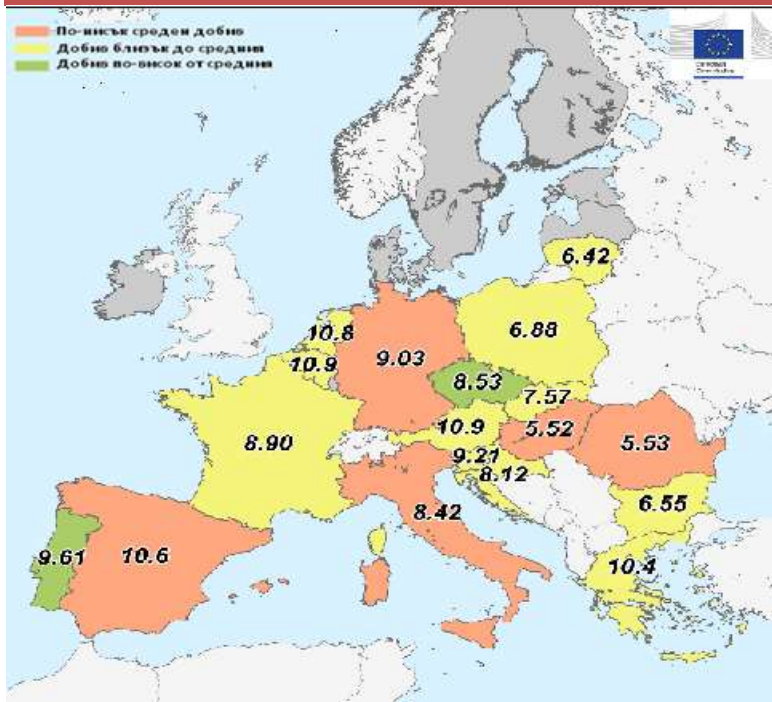
**Източник на информация за цената на слънчогледа – МЗМ и НСИ
- Липсва информация
Източник: ЕК

Международна търговия (FOB цени)

	05.2022	06.2022	% изменение годишна база
Пшеница, червена мека, евро/тон (Мексикански залив)	494,18	434,93	+75%
Ечемик, евро/тон (На място Миннеаполис)	-	-	-
Царевица, евро/тон (Мексикански залив)	326,28	317,17	+35%
Слънчогледово олио, евро/тон (Мексикански залив)	1970	1780	+64%

Източник: <http://www.indexmundi.com/commodities/>

Прогнозни средни добиви за царевица в ЕС за 2022 г. към средните за периода 2017-2021 година от JRC-Mars към ЕК

Източник: EC Joint Research Centre, MARS Bulletin, July, 2022

Зеленчукопроизводство

Развитие на производството на домати, пипер и краставици в България

- За първите три месеца на годината вносът на домати се свива с 10%, на краставици с 26%, а при пипера с 1%. Вносните цени се повишават осезаемо и достигат 0,97 евро/кг при доматите (+66% на годишна база) и 0,56 евро/кг при краставиците (+50% за година). Същевременно, средните изкупни цени при доматите са с ръст 59% до 2,15 лв/кг, докато при краставиците увеличението за година е 38%, като изкупните цени са 2,56 лв/кг.
- Цените на едро и дребно през м.юли на годишна база показват високи равнища, като най-силно това се забелязва при доматите. На дребно доматите са нагоре с около 29%, а на едро с около 45%. Цените на пипера и краставиците на едро са по-високи от миналогодишните с около 22%. Същевременно, цената на износа на домати от Турция, която е най-големият вносител на домати у нас, за първото тримесечие се повишава с 18%, до 0,89 US\$/кг за година, което показва, че преобладаващата част от ръста на цените у нас се дължи на недостатъчната конкуренция от слабо вътрешно предлагане.
- Окончателните резултати за производство на зеленчуци а 2021 г. на МЗМ показват сериозно повишение в производството на пипер, който за година се повишава с 21% до 61,6 хил.т. (оценката на САРА бе 50 хил.т).
- Производството на домати успява да се задържи до 116,4 хил.т., 0,5% над обемите от 2020 г. (САРА оценките бяха за 112 хил.т). Подобна е и ситуацията при краставиците, където производството остава 53,7 хил.т, (САРА очакваше 52 хил.т).
- САРА увеличава с между 15-20% предвижданията за средните изкупни цени на наблюдаваните зеленчуци за 2022 г. Цената за полски домати на открито се оценява да е около 0,84 лв/кг, а за оранжерийно производство - 1,80 лв/кг. При оранжерийните краставици, средните изкупни цени се предвижда да са 1,90 лв/кг за оранжерийни краставици и 1,05 лв/кг за полско производство. При пипера, изкупните цени за 2022 г. могат да достигнат 1,10 лв/кг.

Актуални новини за зеленчукопроизводството

- Пазарът на краставици през лятото на 2022 г. показва високи ценови равнища, което се дължи на горещото време и намалялото предлагане, което в ЕС е с около 15-20% по-ниско отколкото обичайно. Същевременно разходите се изчисляват да са нараснали за година с около 30%, което изяжда увеличените приходи от по-високите цени.
- По проучвания на САРА се предвижда световното производство на зеленчуци през 2022 г. да се съкрати с около 4-5% на годишна база. Световната реколта от краставици се оценява на 89 млн.т. Най-голямо понижение се очаква при краставиците, където производството може да падне до 177 млн.т - 5% надолу в сравнение с последните 5 години.
- Реколтата със сладък и лютив пипер вероятно ще остане на равнища близки до средните за последните години – 36 млн.т.

Изкупни цени, лв./тон

	04.2022*	05.2022*	06.2022*	07.2022*	08.2022*
Домати	2,20	2,00	1,30	1,10	1,00
Краставици	2,80	2,30	1,10	1,20	1,30
Пипер	1,90	1,60	1,20	1,10	1,00

Източник: НСИ

* - прогнозни данни без включен ДДС

Цени на едро, лв./кг.

	04.2022*	05.2022*	06.2022*	07.2022*
Домати - оранжерийни	4,49	3,80	2,55	2,36
Домати - внос	3,57	3,07	2,22	2,34
Краставици - оранжерийни	3,65	2,44	1,54	1,90
Краставици - внос	3,00	2,00	1,75	1,85

ДКСБТ- Седмичен бюлетин на цените с включен ДДС

* - прогнозни данни

Цени на дребно лв./кг.

	04.2022	05.2022	06.2022	07.2022
Домати	4,82	4,49	3,50	3,50
Краставици	4,37	3,33	2,47	2,47
Чушки (червени)	5,62	5,58	4,84	4,84

Източник: САПИ (седмичен информационен бюлетин)

* - прогнозни данни

Пазарна и маркетинг информация

- Цените на домати в ЕС отбелязват осезаем сезонен спад в последните два месеца, като са 1,41 евро/кг през м.май и 1,31 евро/кг през м.юни. Цените в Испания през м.юли се движеха в диапазона 0,7-0,9 евро/кг и се очаква постепенно да се покачват в следващите седмици. Цените на едро на доматите в Турция продължават да вървят надолу, след като в края на м.юни бяха 0,27 US\$/кг, а в края на м.юли са 0,25 US\$/кг.
- Цените на сладкия пипер в ЕС се стабилизираха в средата на лятото, като при зеления пипер в ЕС са 1,20 евро/кг, а червеният пипер в Испания по данни на [Agro Pizarra](#) в края на м.юли се повиши до 1,70 евро/кг. През м.август цените вероятно ще се повишат с около 5%, като при зеления пипер те се оценяват да бъдат в диапазона 1,20 - 1,40 евро/кг. Цените на едро на зеления пипер в Турция през м.юли се покачиха до 0,36 US\$/кг, а през м.август се очаква още да се повишат заради нарасналия износ до 0,40 - 0,50 US\$/кг.
- Цените на едро на краставици в Турция в края на м.юли продължиха понижението и са около 0,21 US\$/кг, от 0,25 US\$/кг преди месец. На европейския пазар, цените в Испания вървят нагоре, като през м.юни стигнаха 0,75 евро/кг, а в края на м.юли доближиха 1 евро/кг. Цените на едро през м.август в ЕС се очаква да останат средно около 0,90 евро/кг.

Мляко и млечни продукти

Развитие на производството и търговията в България

- За първите пет месеца на годината изкупеното мляко в страната намалява със 7% на годишна база до 296 хил.т по данни на МЗМ. България е сред страните в ЕС, където се отчита най-голямо свиване. Спадът в производството по оценки на САРА ще продължи и общото изкупено мляко за 2022 г. може да падне до 665 хил.т.
- България не е толкова силно засегната от сушата, за разлика от Централна и Западна Европа. Според прогностичния модел на САРА, очакваме повишение при изкупните цени на кравето мляко, като в момента разликата с цената в ЕС-13 е около 11%, докато година по-рано е била 10%, което се допълва и от непрекъснато растящите разходи по линия на изхранването на животните.
- Според данни на МЗМ за произведените през 2021 г. млечни продукти, най-значимо увеличение има при сирена произведени по различна от класическата технология са 2498 т. (+93.6%), заквасено мляко за пиене с 4220 т. (22,7%), млечни мазнини с 232 т. (+22.6%), пресни сирена (включително извара) с 757 т. (12%) и кашкавал от овче мляко със 74 т. (+6,4%).

Развитие на млечната верига в света

- Изкупеното мляко за периода м.януари-май 2022 г. в сравнение със същия период на 2021 г. намалява (-0,8%). Поради намаляване на броя на стадото (-1%), високите разходи и затруднения с фуражите заради сушата в голяма част от Европа, ситуацията на производството на мляко под миналогодишните нива ще продължи.
- Цената на суровото мляко на Спот пазара Лоди в Италия в края на м.юли продължава да расте до 0,67 евро/л. Продължаващото увеличение на цените е сигнал за стабилно търсене на млечни продукти и дават основание да се предвижда, че на регулирания пазар, че на регулирания пазар до края на годината цената може да стигне 0,55 евро/кг.
- Обезценката на еврото към долара, което до голяма степен се дължи на повишените лихвени равнища в САЩ до 2,25%, докато при депозитите от ЕЦБ, лихвите са 0%, което води до подобряване на външната конкурентоспособност при млечните продукти и ще спомогне за продължаване повишението при цените.

Актуална информация

- Очаква се да бъде увеличен таванът на държавната помощ на стопанство по временната помощ на ЕК от 32 000 евро на 62 000 евро. Одобрението на нотификацията вероятно ще отнеме време, но средствата са предвидени в бюджета и по предварителни разчети до м.септември помощта може да бъде платена.

Цени на сурово мляко, лв/100 кг

	04.2022	05.2022	06.2022	07.2022*	08.2022*
България	78.23	78.23	80.19	81.00	83.00
ЕС (13)	86.41	88.58	90.22		

Източник: ЕК, Млечна обсерватория.. * Цените са прогнозни (САРА)

Цена на сухо мляко (обезмаслено), лв/100 кг

	05.2022	06.2022	07.2022	Δ%m-1	Δ%y-1
България					
ЕС (28)	790.2	784.3	749.1	-4.5	+55.1

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на масло, лв/100 кг

	05.2022	06.2022	07.2022	Δ%m-1	Δ%y-1
България	2120.0	2136.0	2240.0	+4.9	+43.6
ЕС (28)	1414.1	1412.1	1400.4	-0.8	+82.2

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца). За България, цените са от ДКСБТ и отразяват цените на складове на едро, на готови за крайния потребител продукти, с включен ДДС.

Цена на кашкавал Витоша/сирене Чедър, лв/100 кг

	05.2022	06.2022	07.2022	Δ%m-1	Δ%y-1
България	1522.0	1543.0	1560.0	+1.1	+38.4
ЕС (28)	833.2	878.2	909.5	+3.6	+47.2

Δ%m-1 - изменение на цената в сравнение с предходния месец

Δ%y-1 - изменение на цената в сравнение с предходната година

Насоки на политиката и тенденции в търговията

- Европейската млечна асоциация предупреди, че сключеното търговско споразумение между ЕС и Нова Зеландия ще засегне много силно млечния сектор на ЕС. ЕС очаква, че с отпадането на тарифите за износ на свинско месо, вино, захарни изделия и шоколади ще спечели, докато при млечните продукти и при говеждото, Нова Зеландия ще има предимство. Като цяло в областта на селското стопанство, Нова Зеландия ще извлече повече ползи защото придобива по-лесен достъп до един голям пазар, но потребителите на ЕС също ще имат позитиви заради конкуренцията, специално при млечните продукти.
- В писмо до ЕК двете водещите организации защитаващи правата на млечните ферми в Съюза (ЕМВ и ЕСVC) предупреждават за намаляваща рентабилност и призовават законодателите да приемат модел на земеделие, който да гарантира сигурността на хранителните доставки без значение от външни и вътрешни кризи. Ориентацията на политиката към евтина земеделска продукция и експорт, значителна търговска либерализация и дерегулация на вътрешния пазар, облагодетелства мултинационалните корпорации, но отслабва автономията на стопанствата и ЕС.

Месо

Производство и търговия на месо в България

- Увеличението при цените на едро на говеждото и телешкото месо, отчетени през м.юни е с 6% спрямо предходния месец и с 63% в сравнение с осредненото равнище за същия период на последните три години. Очакванията са през идните два месеца цените да задържат високите си нива, предвид характерното за сезона относително по-слабо предлагане, като се запази и високата месечна флукутация на цените, която е средно около 8%, докато при другите меса е около 2%.
- Произведеното в промишлени условия говеждо и телешко месо през първите пет месеца на 2022 г., по предварителни данни на МЗМ, е в размер на 3 хил. тона, което е със 653 тона повече спрямо същия период на 2021 г. Увеличението се дължи на по-големия брой заклани юнци и крави, докато броят на закланите телета и други говеда е по-малък в сравнение със същите месеци на предходната година, съответно с 1% и с 5%.
- През месеците май и юни цените на тон кланично тегло на свинското месо се задържаха стабилни, до голяма степен под влияние на слабото понижение на европейските цени, отбелязано на месечна база. Тази ситуация ще се промени, като прогнозата в краткосрочен план е за плавно покачване на ценовите равнища до 3,90-4,00 лв./кг кланично тегло, което е с 14% над нивото от 2021 г. Основания за това са по-силното търсене през летните месеци на фона на по-слабо предлагане, както и растящите разходи, като въпреки това, цените на свинското ще останат най-малко повишени в сравнение с другите меса от средата на миналата година.
- Слаб растеж се прогнозира и при цените на пилешкото месо, които достигнаха безпрецедентно високи равнища на фона на предходните три години. Повишението на българските цени е в пряка зависимост от растежа на европейските, стимулиран от стабилното търсене и ограниченията в предлагането. Високите разходи за фуражи и енергия, както и разпространението на инфлуенца по птиците ще задържат разширяването на производството в ЕС, подкрепяйки силните цени.

Важни събития през м.юли, 2022 г.

- Според доклад на EuroCommerce, представен на третото заседание на Европейската група за отразяване на свинското месо, търговците на дребно продължават да отчитат силно търсене на . по-здравословни месо и месни продукти. Съображенията на потребителите са свързани със спазване на изискванията за хуманно отношение към животните, предимно намалена употреба на антибиотици. Тенденцията е силно изразена при потребителите с високи доходи, при които търсенето на такъв вид продукти нараства с 15% през 2022 г. При клиентите с по-ниски доходи се наблюдава обратната ситуация, като водещ мотив за тях е цената.

Цени, лв./тон кланично тегло

	04.2022	05.2022	06.2022	07.2022*	08.2022*
Говеждо и телешко месо	5985	6435	6845	6800	6500
Свинско месо	3618	3853	3853	3900	4050
Пилешко месо	4518	4362	4303	4350	4400
Агнешко месо	16468	18443	16879	-	-

*Прогнозни цени

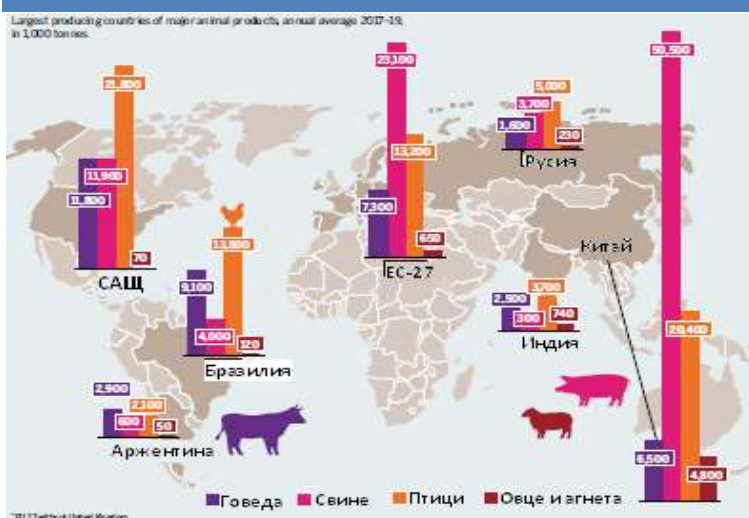
- Липсва информация

Източник: ЕК

Пазарна информация. Световно производство и търговия

- ФАО отчете увеличение на световните цени на месото за пореден месец. През м.юни стойността на глобалния индекс достигна 124,7 пункта, което е с 1,7% над стойността за м. май и с 12,7% над равнището от същия месец на 2021 г.
- Актуализираната прогноза на USDA предвижда глобалното производство на свинско месо през 2022 г. да е около 110,7 млн. тона, което е с 2,9 % повече от произведеното предходната година. Причината за очаквания растеж е прогнозираното увеличение на производството в Китай, което ще достигне 51,8 млн.т.
- Експертите от USDA понижиха прогнозата си за световния експорт на свинско месо с 10%, като очакванията са за около 10,6 млн. тона през настоящата година (-13% на годишна база).
- Ограничения във възможностите за износ, наред с устойчивия растеж на производствените разходи, разпространението на АЧС и екологичните изисквания са факторите, които ще доведат до спад в производството на свинско месо в ЕС през 2022 г. (-4,7%), според краткосрочната прогноза на ЕК.

Най-големите световни производителки на месо 2017-2019 г. в хил.т.

Източник: https://eu.boell.org/sites/default/files/2021-09/MeatAtlas2021_final_web.pdf?dimension1=ecology

